

Chắc hẳn bạn trẻ đang luật pháp quốc tế sẽ đang vụng hay sắp để là phải thuộc vào việc các tàu thuyền dân sự có tin hoạt động ở những nơi và theo cách thức họ muốn trong khuôn khổ các quy định hợp pháp quốc tế của mình hay không.

Cách tiếp cận hiện tại của M đối với việc chọn lợi sẽ gây nên vấn đề tiếp diễn tình huống của Trung Quốc ở Biển Đông đã thất bại. Hải quân M không đạt được những

m c tiêu chính tr dài h n c a vi c s d ng các ho t đ ng t do hàng h i (FONOP) nh m làm thay đ i đ áng k thái đ mang màu s c ch ngh a xét l i và hành vi hung h ng c a Trung Qu c trong khu v c hay duy trì s cai tr b ng lu t pháp qu c t. Tuy nhiên, th t b i c a M cho đ n gi ch a phi là k t c c cu i cùng. M c dù s bành tr ng tại h i c a nh ng ti n đ n trên m t đ t và s hi n di n mang tính đe d a c a Trung Qu c trên Bi n ong gi đây đã gia t ng đ áng k so v i khi M b t đ u các FONOP, nh ng v n còn th i gian đ c u vẫn tình hình tr c khi các c ng đ ng khu v c và qu c t ho c công nh n v m t chính tr nh ng thành qu phi ngh a c a Trung Qu c, ho c đ u hàng tr c quan ni m theo ch ngh a châu l c c a n n c này v ch quy n đ i v i các vùng bi n. Vi c c u vẫn tình hình đòi h i M phi có m t quan đ i m i v b n ch t c t l i c a m i đe d a, xem xét l i các n l c hi n t i c a n n c này nh m nh n th c đ c tác đ ng c a chúng đ i v i tr ng tâm mang tính quy t đ nh, và áp đ ng nh ng bài h c t l ch s không quá xa c a chính n n c M vào vi c t o đ ng nh ng chi n l c m i và nh ng khái ni m tác chi n có th đ c s d ng đ giành th ch đ ng và đ t đ c m t cách hi u qu h n m c tiêu chính đ áng c a M là duy trì quy n t do trên bi n và pháp tr trên ph m vi qu c t.

Chi n l c g m nhi u h ng c a Trung Qu c nh m thúc đ y các m c tiêu mang màu s c ch ngh a xét l i c a n n c này Bi n ong - v i nhi u m c đ xung đ t khác nhau và trên nhi u l nh v c khác nhau - gi ng v i m t con b ch tu c đ ng t n công ch nó k t h p nhi u t u n n l c di n ra đ ng th i và đ c l p, mà n u riêng l thì có kh n ng b đánh b i, đ gây b i r i và áp đ o bên phòng v tr c khi h có th đ a ra m t ph n ng c k t đ i v i bên gây h n m t cách chi ti t hay t ng th. Nhi u ng i đã chú ý đ n nh ng th c đ c đ t ra b i các n l c bành tr ng lãnh th c a Trung Qu c thông qua vi c c i t o t nhiên ph n đ t trên các c u trúc đ a hình trên bi n do Trung Qu c chi m đ óng, và vi c n n c này theo đ u i u th quân s c b b ng cách m r ng ph m vi ch ng ti p c n/ng n ch n xâm nh p khu v c, b ng vi c xây đ ng các c s không quân, h i quân và tên l a trên các c u trúc đ o nhân t o m i c ng nh gia t ng s hi n di n c a các l c l ng h i quân l u đ ng tinh nhu thu c H i quân Quân gi i phóng nhân dân. Tuy nhiên, v c b n, thành t mang tính quy t đ nh và tr ng tâm c a cu c v t l n hi n đ ng di n ra Bi n ong là cu c giao tranh gi a hai h th ng th m quy n pháp lý lo i tr l n nhau, đó là ch đ cai tr b ng lu t pháp qu c t hi n t i đ i đ u v i t t ng xét l i mang màu s c ch ngh a châu l c c a Trung Qu c.

M t m t là ch đ hi n hành, b chi phi b i các nguyên t c n n t ng là quy n t do trên bi n và đ t li n chi phi bi n, nh đã đ c h th ng hóa trong Công c Liên h p qu c v Lu t bi n (UNCLOS) và phán quy t c a Tòa tr ng tài trong v Philippines ki n Trung Qu c. Theo nh ng v n b n pháp lý này, các khu v c b tranh ch p i phía Nam Bi n ong ch y u s đ c phân chia thành các Vùng đ c quy n kinh t (EEZ) c a Philippines, Vi t Nam, Malaysia, Indonesia và Brunei, v i m t

phần nhđ của vùng biển quốc tế giữa chúng chđy xuyên qua Vùng nguy hiđm. Đđi ngđđc đđi nguyên trđng hđp pháp quốc tế này là tham vđng lãnh thđ mang màu sđc chđ nghđa xét đđi của Trung Quốc và quan niđm của nđđc này vđ chđ quyđn trên biển, phần ánh đđu thđ của Trung Quốc vđi tđ cách mđt cđđng quốc châu đđc. Vđi nhđng đđi hđi vđ “chđ quyđn không thđ chđi cđi” đđi vđi mđt vùng rđng đđn của Biển đđng nđm trong phđm vi “đđđng 9 đđđn” và nhđng nđ đđc nhđm áp đđt luđt pháp trong nđđc của chính hđ đđi vđi các tàu thuyđn và máy bay đđi qua khu vđc rđng đđn đđ, Trung Quốc tìm cách phá bđ nguyên tđc quyđn tđ do trên biển và nguyên tđc đđt đđn chỉ phđi biển đđ áp đđng các nguyên tđc vđ chđ quyđn trên đđt đđn đđi vđi nhđng vùng biển mà Trung Quốc thđm muđn. Do đđ, Trung Quốc không coi Biển đđng là mđt khu vđc chung toàn cđu mà đđi vđi nó, các quốc gia có thđ khđng đđnh quyđn kiđm soát đ mđc đđ hđn chđ đđa trên vùng đđt gđn kđ do hđ chiđm giđ, mà coi nó là “lãnh thđ xanh” mà nđđc này có thđ mđt mình khđng đđnh chđ quyđn, không đđm xđa tđi nhđng vùng đđt đđn gđn đđ hay nhđng thđc tđ đđa lý khác.

Trong đđnh vđc luđt pháp quốc tế, Trung Quốc đđ chđn cách can đđ có chđn đđc vào cđ chđ đđđc quốc tế công nhđn. Nđđc này phđ nhđn vđ thđ của Tòa trđng tài trong viđc đđa ra phán quyđt vđ nhđng vđ viđc ở Biển đđng nhđ vđ Philippines kiđn Trung Quốc, đđng thđi đđ trình nhđng hđ sđ pháp lý nhđm thúc đđy đđp luđn của nđđc này trong các khuôn khđ pháp lý đđđc công nhđn. Trung Quốc cđng là mđt bên tham gia UNCLOS và do đđ công nhđn khái niđm EEZ 200 hđi lý cho chính mình (và quđ thđc đđ khđng đđnh mđt cách thái quá quyđn cđp phép hođc tđ chđi cđp phép cho các tàu thuyđn nđđc ngoài muđn đđi qua EEZ của nđđc này) đđng thđi vi phđm quyđn vđ EEZ của các nđđc láng giđng của hđ bđng viđc nhđn mđnh “tuyên bđ đđch sđ” trái pháp luđt của nđđc này vđ “chđ quyđn không thđ chđi cđi” đđi vđi khu vđc nđm trong “đđđng 9 đđđn”. Tuy vđy, bđt chđp đđđu đđđc mđt sđ nhà quan sát suy luđn là sđ chđp nhđn chỉ ít là mđt phần của chđ đđ cai trđ bđng luđt pháp quốc tế trên biển, Trung Quốc vđ cđ bđn tìm cách đánh bđi cđ chđ pháp lý hiđn hành bđng cách ép buđc các bên khác công nhđn trên thđc tđ thđm quyđn trái pháp luđt của mình, sđ đđng đđc đđđng thđc thi pháp luđt trên biển vđi quy mô đđn và sđ hiđn đđn dân sđ bán quân sđ của mình đđ quđy rđi và hđm đđa dân thđđng không có vđ trang của các quốc gia láng giđng đđng tìm cách thđc hiđn các quyđn của hđ theo luđt pháp quốc tế đđ tiđn hành các hođt đđng kinh tế trong vùng biển quốc tế hođc trong các EEZ quốc gia của riêng hđ.

Mđc dù đđng đđc này thđđng đđđc mô tđ bđng nhđng thuđt ngđ gđn nhđ ngođi lai - “chiđn tranh hđn hđp”, “sđ gây hđn đ vùng xám” - song trên thđc tđ, so vđi nhìn nhđn ban đđu, thách thđc tđ phía Trung Quốc quen thđc hđn nhiđu đđi vđi các binh lính, thđy thđ và chính khách Mđ, đđc biđt là nhđng ngđđi có kinh nghiđm trong các cuđc chiđn tranh viđn chinh gđn đđy ở Iraq và Afghanistan. Phía sau sđ sđp đđt trên biển của Trung Quốc đđ ngđy trang, nhđng hành đđng của nđđc này

trên Bi n ũng c u thành m t cu c n i d y, nh m làm suy y u th m quy n h p pháp c a c h i n hành (UNCLOS) b ng vi c áp đ t th m quy n trái pháp lu t đ i v i các th y th và phi công dân s , c ng nh ng dân đ a ph ũng thông qua nh ng l i đ e đ a ng m ng m và công khai v i vi c s d ng v l c. Vi c ng i dân đ a ph ũng ch p nh n đ Trung Qu c t t c đ o t các quy n l i h p pháp c a h - dù đó là nh ng hành vi xâm ph m EEZ đ o c công nh n c a đ t n o c h hay nh ng h n ch đ i v i quy n t do hàng h i và hàng không trong vùng bi n qu c t g n v i nh ng c n c m i đ o c xây d ng c a Trung Qu c - qua th i gian s h p pháp hóa nh ng hành đ ng t t c đ o t đó, mà k t qu cu i cùng s là s s p đ v th m quy n c a tr t t đ ng đ n.

B t ch p s b n tr ũng và s c m nh c a mình, vi c Chính ph Trung Qu c coi h th ng qu c t đ a trên các quy t c là m t s áp đ t hà kh c đ o c hình thành tr o c khi ũng C ũng s n Trung Qu c chi m m t gh trên bàn đàm phán ngo i giao, k t h p v i nh ng đ ng l c c a các chi n thu t mang tính c ũng ép các bên khác ph i thu n theo quan đi m khác c a n o c này v s cai tr khi n Trung Qu c B i n ũng tr thành m t phe n i d y v i quy mô nhà n o c ch ng l i tr t t th gi i t do do M l n h đ o.

M t s nhà bình lu n, đáng chú ý là Thomas Christensen t i Di n đ n chi n l o c hi n hành n m 2016, đã nói r ng M ch quan tâm đ n vi c b o v quy n t do hàng h i v quân s , ch không ph i v dân s . S là sai l m n u ti p nh n quan đi m này nh m t chính sách chính th c. Ch đ cai tr b ng lu t pháp qu c t s đ ng v ng hay s p đ là ph thu c vào vi c các tàu thuy n dân s đ a ph ũng có t tin vào kh n ng ho t đ ng hàng ngày c a h i nh ng n i và theo cách th c h mu n trong khuôn kh các quy n l i h p pháp qu c t c a h hay không. Vì các tàu thuy n và máy bay dân s đ a ph ũng không có v trang ho t đ ng trong các khu v c b tranh ch p m t cách th ũng xuyên h n nhi u so v i các tàu chi n c a M , nên chính kh n ng và s s n sàng c a ng i dân trong vi c xem nh hành vi qu y r i và nh ng s ki m ch phi pháp c a Trung Qu c đ i v i ho t đ ng hàng h i s quy t đ nh cu c tranh đ u gi a hai ch đ pháp lý đ ng đ i đ u nhau.

Không th g i cách ti p c n hi n t i c a M đ i v i v n đ Bi n ũng, c th là mô hình FONOP hi n nay c a M , là m t chi n l o c hay m t chi n d ch, vì nó ch g m m t lo t hành đ ng r i r c, đ nh k kh ng đ nh quy n t do hàng h i và hàng không quân s c a M , mà h u nh không làm gì đ gi m b t s c ép th c s t vi c Trung Qu c làm xói mòn pháp tr trên bi n d o i hình th c nh ng hành đ ng t t c đ o t quy n t do hàng h i và hàng không dân s . Vi c c m t tàu chi n t i ho t đ ng trong ph m vi 12 h i lý xung quanh m t c u trúc đ a hình b tranh ch p trên bi n m i quý m t l n là m t ph ũng th c hi u qu đ thông báo v m t pháp

Lý viéc M tái khong đnh quy n t do hàng h i quân s c a mình hay không công nh n m t tuyên b ch quy n b t h p pháp đ i v i m t lãnh th c th , nh ng nh ng chuy n quá c nh đó không có hi u qu trong khuôn kh r ng l n h n , v i chúng v n mang tính t m th i. Quan tr ng h n , chúng không có tác đ ng đáng k t i hành vi c a các th y th và phi công dân s đ a ph ng , nh ng ng i s m t l n n a phi ch u s quy r i c a Trung Quoc ngay khi tàu M r i kh i khu v c. Nh các nhà tuyên truy n Trung Quoc th ng xuyên nh c nh th gi i b ng nh ng l i khoe khoang sau các FONOP v i vi c nh ng chi c khinh h m có nhi m v h t ng c a Quân gi i phóng nhân dân đã xua đ u i các tàu khu tr c có hành vi xâm ph m c a M , M luôn b i đi. Vì chính dân th ng cu i cùng s là nh ng ng i quy t đnh chi n th ng trong cu c chi n gi a các ch đ pháp lý , nên các FONOP c a M không th c s công kích chi n l c c a Trung Quoc là đe d a đ có đ c quy n ki m soát đ i v i Bin ong. K t qu là Trung Quoc dung th cho các FONOP (n u không phi trong lu n đ i u công khai thì là trong hành đ ng th c t) vì chúng không có hi u qu : Các FONOP c a M nh đ c ti n hành hi n nay thi u s c b n b , và do đó không gây ra m i đe d a mang tính chi n l c nào.

Theo các s quan c p cao c a M , các sân bay c a Trung Quoc đ c xây d ng trên các bãi đá đ c gia c s là nh ng m c tiêu t ng đ i s h trong m t cu c giao tranh toàn l c. Nh ng dù giá tr tác chi n c a chúng là gì trong m t tình hu ng b t ng v i c ng đ cao , thì trong các k ch b n ch a đ n m c chi n tranh , nh ng công trình này và nh ng v khí tinh vi đ c b trí trên đó v n có s c nh h ng đáng k nh t. Trong nh ng môi tr ng ch a đ n m c phi s d ng v l c này , chúng có th đe d a các th y th và phi công dân s không có v trang đ h không đ n quá g n nh ng vùng c t lỗi mà Trung Quoc tuyên b ch quy n và các trung tâm h u c n quân s c a n c này o các qu n đ o Tr ng Sa và Hoàng Sa. Ch ng nào cu c xung đ t gi a M và Trung Quoc còn di n ra đ i ng ng m t cu c chi n tranh công khai , thì ch ng đó m i đe d a th c s đ i v i M , các đ ng minh c a n c này và tr t t qu c t đ a trên các quy t c đ c M ng h s không đ n t vi c Trung Quoc m r ng s hi n di n trên bi n và m ng l i ch ng ti p c n/ng n ch n xâm nh p khu v c c a n c này , mà đ n t cu c n i d y trên bi n , mà trong đó Trung Quoc tìm cách phát tri n nh ng đ i u ki n nh m l t đ h th ng th m quy n hi n t i và áp đ t các quy t c và lu t l c a riêng h đ i v i nh ng th y th và phi công đi qua các vùng bi n và vùng tr i mà n c này thêm mu n.

Th c s c nh tranh v i n c c n i d y c a Trung Quoc nh m giành quy n ki m soát trên th c t và có kh n ng là quy n ki m soát h p pháp trong t ng lai , M phi t duy và ho t đ ng nh m t l c l ng ch ng n i d y o Bin ong , s d ng t m nh h ng c a mình đ ch ng l i cu c n i d y c a Trung Quoc thông qua vi c b o v s hi n di n th ng xuyên và liên t c h n nhi u c a các tàu thuy n và máy bay dân s đ a ph ng. N u M có th b o v thành công các tàu thuy n đó kh i

Sẽ can thiệp của Trung Quốc trong hoạt động của họ ở những khu vực này của Biển Đông, vốn nằm trong phạm vi của luật pháp quốc tế, và nếu Mĩ có thể hợp tác hóa thành công các hoạt động này với những nhóm tạo ra một nguyên trạng mới, thì Trung Quốc trên thực tế sẽ buộc phải tôn trọng quyền tự do hàng hải dân sự, và nếu lúc của họ đã có được chế quyền hợp pháp theo kiểu trên đất liền đối với Biển Đông sẽ phải hứng một đòn giáng nặng nề.

Một chiến dịch chúng tôi đang trên biển như vậy sẽ không nhất thiết làm thay đổi toàn bộ cán cân quân sự ở Biển Đông, mà sẽ tiếp tục có lợi cho Trung Quốc về những cách gần với địa lý của nước này. Thách thức mà các lực lượng thực hiện việc chúng tôi đang phải đối mặt sẽ là việc báo và quyền tự do hàng hải và luật pháp quốc tế tiếp tục trong yêu cầu hơn và quân sự ở địa phương. Ban đầu, điều này có lẽ dường như là trái với lợi thế, nhưng chúng tôi Trung Quốc vẫn chưa sẵn sàng nổ súng để xóa đi các lực lượng họ đang của Mĩ và do đó chấp nhận nguy cơ xảy ra một cuộc chiến tranh mang tính phá hoại cao cho dù quy mô một nhóm tàu dân sự đối với báo và của Mĩ, thì chúng tôi một cân bằng các bên giữa các lực lượng tinh nhuệ tham chiến nhìn chung là không gây ảnh hưởng gì.

Với các phương pháp hoạt động đúng đắn, cam kết dành các nguồn lực đầy đủ những bên vững cho nhiệm vụ này, và ý chí quốc gia cần thiết để duy trì nỗ lực này trong một giai đoạn kéo dài - vì yêu cầu cần thiết của tất cả các cuộc chúng tôi đang thành công không phải là quân sự, mà là thời điểm - một chiến dịch chúng tôi đang trên biển ở Biển Đông đi kèm với hoạt động ngoại giao mạnh mẽ có thể đem lại chiến thắng cần thiết cho Mĩ và các lực lượng quân đội đang minh chứng như một quốc tế dựa trên các nguyên tắc mà họ báo và. Nỗ lực này sẽ đòi hỏi, trong số những điều khác, một tiến trình liên kết hoạch liên ngành, linh hoạt và có kết quả phải hợp với các đồng minh; khả năng kết hợp các phương tiện quân sự và chính trị nhằm chuẩn bị cho các phần ứng khác nhau có thể có; và trên hết là giữ vững mục tiêu cho tất cả khi Trung Quốc nhận ra sẽ sáng suốt của việc chấp nhận quyền tự do trên biển vẫn đã làm lợi rất nhiều cho nước này trong 7 thập kỷ qua và tránh các hành động mang tính đe dọa. Việc này có thể một nhiệm vụ nặng, thậm chí là nhiệm vụ thập kỷ, song cuộc đấu tranh này sẽ là đáng trân trọng, được tiến hành vì một sự nghiệp có ý nghĩa sẽ còn đối với lợi ích quốc gia và quốc tế.

*Tiến sĩ Patrick M. Cronin là nhà biên tập cao cấp Chương trình Nghiên cứu Châu Á – Thái Bình Dương, Trung tâm An ninh Mỹ Mới (CNAS), nguyên là giám đốc Viện Nghiên cứu Chiến lược Quốc gia, Hội học Quốc phòng. Hunter Stires là chuyên viên nghiên cứu tại Trung tâm Nghiên cứu Lịch sử Hàng hải John B. Hattendorf, Hội viên Hội chí Mĩ, là Hội viên Liên kết Chiến lược Biển tại CNAS. Bài viết được đăng trên [**The National Interest**](#)*

Tr n Quang (gt)